

# VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

3143

Na temelju članka 30. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 101/98, 15/2000, 117/2001, 199/2003 i 30/2004), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 9. prosinca 2004. godine donijela

## ZAKLJUČAK

1. Donosi se Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2005. do 2007. godine, u tekstu koji je sastavni dio ovog Zaključka.

2. Ovaj Zaključak i Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2005. do 2007. godine, objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 552-01/04-02/06

Urbroj: 5030108-04-1

Zagreb, 9. prosinca 2004.

Predsjednik

**dr. sc. Ivo Sanader**, v. r.

## NACIONALNA STRATEGIJA ZAŠTITE OD NASILJA U OBITELJI, ZA RAZDOBLJE OD 2005. DO 2007. GODINE

### UVOD

Međunarodni ugovori o zaštiti ljudskih prava obvezuju države potpisnice na uvođenje nediskriminirajućeg zakonodavstva i osiguravanje jednakih prava za žene i muškarce, jer pravo na jednakost predstavlja ljudsko pravo i osnovu socijalne pravde. Stoga je obveza svake države potpisnice da ženama i muškarcima osigura život bez diskriminacije.

Na tragu navedenog, Hrvatski sabor je, 18. srpnja 2003. godine, donio Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (»Narodne novine« 116/03) u kojem su po prvi puta vrlo detaljno opisani svi oblici nasilja, proširen krug mogućih počinitelja te je uveden niz zaštitnih mjera, od zabrane uznemiravanja do udaljenja nasilnika iz kuće. Prema istom Zakonu, člankom 4. nasilje u obitelji definira se kao: »svaka primjena fizičke sile i psihičke prisile na integritet osobe; svako drugo postupanje jednog člana obitelji koje može prouzročiti ili izazvati opasnost da će prouzročiti fizičku i psihičku bol; prouzročenje osjećaja straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva; fizički napad bez obzira da li je nastupila tjelesna ozljeda ili ne, verbalni napadi, vrijeđanja, psovanje, nazivanje pogrđnim nazivima i drugi načini grubog uznemiravanja, spolno uznemiravanje; uhođenje i svi drugi načini uznemiravanja: protupravna izolacija ili ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja s trećim osobama; oštećenje ili uništenje imovine ili pokušaj da se to učini.«

Članak 215a. Kaznenog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine« 110/97) nasilničko ponašanje u obitelji opisuje kao čin kada: »član obitelji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj.«

Deklaracija UN-a o eliminaciji nasilja nad ženama iz 1993. godine definira nasilje nad ženama kao: »bilo kakav akt nasilja koje se temelji na rodu i spolu, a koji kao posljedicu ima, ili je vjerojatno da će imati, fizičku, seksualnu ili psihološku štetu ili patnju u žena, uključujući prijetnje takvim radnjama, prisilu ili samovoljno lišavanje slobode, bilo u javnom

ili privatnom životu.«

Pekinška platforma (1995.) definira nasilje u obitelji kao »bilo koji čin rodno temeljenog nasilja koje rezultira, ili bi moglo rezultirati u fizičkoj, seksualnoj ili psihološkoj šteti i patnji žena, uključujući prijetnje takvim činom, prinudom ili samovoljnim lišavanjem slobode, u javnom i privatnom životu«.

Preporuka Rec (2002)5 Odbora ministara Europe definira nasilje u obitelji kao »nasilje koje se događa u obitelji ili kućanstvu, uključujući fizičku i mentalnu agresiju, emocionalno i psihološko zlostavljanje, silovanje i seksualno zlostavljanje, incest, silovanje među supružnicima, stalnim ili povremenim partnerima i ukućanima, zločine počinjene radi časti, ženska genitalna i seksualna mutilacija i ostali tradicionalni običaji štetni za žene, kao što su prisilni brakovi.«

Žene i djeca žrtve nasilja u obitelji nalaze se u posebno teškoj situaciji pri čemu su često izloženi dugogodišnjem zlostavljanju. Kako bi se unaprijedio položaj i poboljšala kvaliteta njihovog života, potreban je sustavan rad. U tom se cilju pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, temeljem Plana rada za 2004. godinu, započelo s programskim aktivnostima zaštite zlostavljanih u obitelji.

Sukladno Zaključku sjednice Koordinacije za društvene djelatnosti i ljudska prava, održane 25. svibnja 2004. godine, pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osnovana je Radna skupina za unaprjeđenje zaštite od nasilja u obitelji čiji su članovi istaknuti stručnjaci i znanstvenici, predstavnici tijela državne uprave, drugih tijela i institucija te nevladinih organizacija koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja u obitelji. Radna je skupina izradila Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji s ciljem poboljšanja zaštite žrtava obiteljskog nasilja. Isto tako, Radna skupina priprema i provedbene propise za primjenu Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji te izmjene i dopune Zakona budući su odredbe postojećeg Zakona teško primjenjive u praksi.

Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji sadrži kratkoročne i dugoročne mjere, a njihovo će se ostvarivanje sustavno i trajno pratiti, te će se na temelju dobivenih rezultata predlagati njene izmjene i dopune.

Ostvarivanje mjera zadanih Nacionalnom strategijom provest će se sredstvima nadležnih državnih tijela u okviru obavljanja njihove redovne djelatnosti.

## 1. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

Radi stvaranja uspješne Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji i poduzimanja društvenih akcija u cilju suzbijanja nasilja u obitelji, nužno je prepoznati problem, priznati njegovo postojanje te ga sagledati kroz njegov opseg i oblik.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova o zabilježenom stanju, kretanju i obilježjima slučajeva nasilja u obitelji, u razdoblju od 1. 1. 1999. do 31. 12. 2003. godine, policija je zaprimila 55.969 zahtjeva građana za pružanjem intervencije radi zaštite od nasilja u obitelji. Tražena intervencija pružena je u 55.846 slučajeva ili u 99,78% svih traženih intervencija. Prilikom poduzimanja nadležnih mjera, u spomenutom razdoblju, u policijsku su postaju privedene 10.302 osobe, dok je u cilju zaštite žrtve, zbog postojanja bojazni od nastavljanja nasilja, protiv 7.329 osoba izrečena i provedena mjera zadržavanja u prostoru policije. Nasiljem u obitelji oštećeno je 58.011 osoba, dok je nasilje u obitelji počinjeno u nazočnosti 16.197 maloljetnih osoba. Radi poduzimanja nadležnih mjera u cilju obiteljsko-pravne zaštite djece i maloljetnika, odnosno zbog poduzimanja mjera uslijed narušenih obiteljskih odnosa, u 19.338 slučajeva nasilja u obitelji pismeno je obaviješten nadležni centar za socijalnu skrb.

U razdoblju od 1. 7. 1999. do 31. 12. 2003. godine zbog prekršaja nasilničkog ponašanja u obitelji policija je prijavila ukupno 24.518 počinitelja. Pritom je oštećeno ukupno 34.550

osoba, od čega je 9.394 maloljetnih osoba. S obzirom na spol žrtava nasilja, 23.489 žrtava (67,99%) od ukupnog broja oštećenika su osobe ženskog spola. U spomenutom razdoblju, prekršaju nasilničkog ponašanja u obitelji bilo je nazočno 10.281 maloljetnih osoba.

U istom razdoblju može se uočiti i trend postupnog smanjenja udjela žrtava ženskog spola u ukupnom broju oštećenih prekršajem nasilničkog ponašanja u obitelji budući da je udjel žrtava ženskog spola 1999. godine iznosio 72,43%, 2000. godine 70,63%, 2001. godine 67,75%, 2002. godine 67,71%, dok je 2003. godine udjel žrtava ženskog spola u ukupnom broju oštećenih osoba iznosio 66,96%.

Analizom strukture i kretanja broja počinitelja prekršaja nasilničkog ponašanja u obitelji, s obzirom na srodnički ili drugi odnos počinitelja prema žrtvama ženskog spola, u promatranom razdoblju vidljivo je da je od sveukupno 23.489 žrtava ženskog spola oštećenih ovim prekršajem u 11.633 (49,52%) svih slučajeva počinitelj bio suprug žrtve, u 4.460 (18,99%) slučajeva počinitelj nasilja bio je otac žrtve, u 2.751 (11,71%) slučajeva počinitelj je sin žrtve, u 1.474 (6,28%) slučajeva počinitelj je izvanbračni suprug žrtve, u 511 (2,17%) slučajeva počinitelj je majka žrtve, a u 346 (1,47%) počinitelj je bivši suprug žrtve itd.

Iz analize podataka koji se odnose na počinjeno kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji (opisano člankom 215.a Kaznenog zakona, »Narodne novine« 110/97, 27/98, 29/00, 51/01, 111/03, 105/04) razvidno je da je u razdoblju od 1. 1. 2001. do 31. 12. 2003. godine policija otkrila i kazneno prijavila 1.298 osoba zbog počinjenja 2.173 kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji. Navedenim kaznenim djelima ukupno su oštećene 2.544 osobe, od čega je 77,75% osoba ženskog spola. S obzirom na dob oštećenih, 257 (10,10%) osoba od ukupnog broja oštećenika su maloljetne osobe. Bilježi se i trend porasta broja otkrivenih i prijavljenih kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji. S tim u svezi valja istaknuti da je tijekom 2003. godine prijavljeno ukupno 1.118 ovih kaznenih djela, što predstavlja porast za 82,7% u odnosu na 2002. godinu.

Tijekom 2003. godine policija je zaprimila ukupno 14.263 zahtjeva građana za pružanjem policijske intervencije zbog nasilja u obitelji ili prosječno 39,1 takvih zahtjeva dnevno. U prostor policijske postaje privedene su 3.482 osobe (prosječno 9,54 osobe dnevno), dok je mjera zadržavanja u prostoru policije provedena protiv 2.840 osoba (prosječno 7,78 osoba dnevno). Također, tijekom 2003. godine prekršajno je, zbog počinjenog nasilja u obitelji, prijavljeno 10.498 osoba (prosječno 28,76 dnevno) dok je, u istom vremenskom razdoblju, kazneno prijavljeno 2.065 osoba (prosječno 5,65 osoba dnevno). Nasiljem u obitelji oštećeno je ukupno 16.620 osoba (prosječno 45,53 osoba dnevno), a nasilju u obitelji je bila nazočna 4.021 maloljetna osoba (prosječno 11 maloljetnih osoba dnevno). U 6.175 slučajeva policija je obavijestila nadležni centar za socijalnu skrb (prosječno 16,92 slučaja dnevno).

Ujedno, podaci koji se odnose na prvo tromjesečje 2004. godine, odnosno na razdoblje od 1. 1. do 31. 3. 2004. godine, pokazuju da je prekršajem nasilničkog ponašanja u obitelji oštećeno 3.426 osoba (što u odnosu na isto razdoblje 2003. godine predstavlja porast za 52,3%), od čega je 749 maloljetnih osoba (porast od 36,4% u odnosu na isto razdoblje 2003. godine). U istom razdoblju, s obzirom na spol žrtava nasilja, 2.275 žrtava (66,40%) od ukupnog broja oštećenih osoba su osobe ženskog spola. Navedeni podaci pokazuju porast za 50,1% u odnosu na isto razdoblje 2003. godine. Počinitelj prekršaja u 1.002 (44,04%) slučaja je suprug žrtve, u 413 slučajeva (18,15%) otac žrtve, u 308 (13,54%) slučajeva počinitelj je sin žrtve, u 179 (7,87%) slučajeva počinitelj je izvanbračni suprug žrtve, u 62 (2,72%) slučaja je majka žrtve, dok je u 58 (2,55%) slučajeva počinitelj bivši suprug žrtve.

Tijekom 2003. godine Autonomna ženska kuća Zagreb provela je istraživanje »Ekonomski aspekti obiteljskog nasilja: društveni trošak ignoriranja i toleriranja nasilja nad ženama«, s ciljem stjecanja jasnog uvida u sve aspekte problema obiteljskog nasilja u Republici Hrvatskoj. U istraživanju je sudjelovalo 976 ispitanica u dobi od 18 do 65 godina.

Prikupljanje podataka metodom »licem-u-lice« provedeno je na 42 lokacije i to u Dalmaciji, Istri i Primorju, Lici i Pokuplju, Sjevernoj Hrvatskoj i Zagrebu.

U analizi podataka o rasprostranjenosti fizičkog zlostavljanja u Republici Hrvatskoj navodi se da samo 59% žena nikad nije doživjelo fizičko zlostavljanje od strane bračnog/izvanbračnog partnera. Iz pokazatelja koje se odnose na obitelj ispitanice i njezinu svjesnost o agresivnom ponašanju kojemu je bila izložena njezina majka, zaključuje se da su djeca u najmanje 36% hrvatskih obitelji svjedoci fizičkog zlostavljanja majki (ili odgajateljica) kojeg su počinitelji njihovi očevi (ili odgajatelji).

Prema istim podacima svaka je treća žena u našoj zemlji barem jednom bila žrtva fizičke agresije svog bračnog/izvanbračnog partnera. Nadalje, 68% ispitanica doživjelo je psihičko nasilje od strane bivših muževa, odnosno partnera s kojima su bile u disfunkcionalnom braku, 44% žena doživjelo je verbalno nasilje od strane sadašnjeg muža/partnera/dečka, a 35% žena doživjelo je ovaj oblik nasilja od strane bivših partnera. Visoki postotak ispitanica ima iskustvo seksualnog odnosa protiv svoje volje, čak 11% žena 2-3 puta, 8% žena i češće, a na izričit zahtjev partnera čak 34%, odnosno svaka treća žena.

## 2. CILJEVI

Osnovni ciljevi Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji od 2005. do 2007. godine su:

- suzbijati nasilje u obitelji u svim njegovim pojavnim oblicima;
- ublažavati posljedice već počinjenog nasilja u obitelji;
- raditi na razvoju multidisciplinarnog pristupa žrtvama nasilja u obitelji;
- poboljšavati suradnju i usklađeno djelovanje nadležnih tijela;
- educirati i senzibilizirati stručnjake i širu javnost za probleme nasilja u obitelji;
- osigurati ustroj, organiziranost i dovoljan broj stručnjaka u nadležnim državnim tijelima Republike Hrvatske koji će se baviti problematikom nasilja u obitelji;
- doprinositi ostvarenju politike ravnopravnosti spolova.

Polazeći od činjenice da nasilje u obitelji predstavlja oblik diskriminacije te imajući na umu da su najčešće žrtve ovog oblika nasilja žene, ali i da je potrebno osigurati zaštitu svih žrtava nasilja u obitelji bez obzira na spol, Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji od 2005. do 2007. godine, uvodi svim nadležnim tijelima obveze istraživanja, preveniranja i procesuiranja svake vrste nasilja u obitelji.

Radi ostvarenja navedenih ciljeva Nacionalne strategije predviđeno je ukupno 27 kratkoročnih i dugoročnih mjera koje u svoju provedbu uključuju sva nadležna tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te nevladine organizacije koje djeluju u cilju promicanja ljudskih prava, posebice zaštite žrtava nasilja u obitelji.

## 3. MJERE ZA SPRJEČAVANJE NASILJA U OBITELJI

### A) *Kratkoročne mjere*

1. Izraditi analizu zakona kojima se sankcionira nasilje u obitelji i osigurati dostupnost analize (objavljivanjem na web stranicama)

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo europskih integracija, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, Državno odvjetništvo, Visoki prekršajni sud, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** ožujak 2005. godine

2. Ispitati usklađenost važećih zakona u Republici Hrvatskoj (koji se odnose na obiteljsko-

pravnu, kazneno-pravnu, zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb u odnosu na problematiku nasilja u obitelji) s temeljnim međunarodnim propisima i izraditi izvješća o njihovoj usklađenosti, te na temelju istih izraditi prijedloge za izmjene i dopune zakona

**Nositelji:** *Ministarstvo europskih integracija, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

3. Izraditi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

4. Razraditi odredbe u kaznenom zakonodavstvu koje se odnose na obiteljsko nasilje u cilju djelotvornije kazneno-pravne zaštite članova obitelji od nasilja u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo unutarnjih poslova, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

5. Izraditi Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji koji će sadržavati zakonom prihvaćenu definiciju nasilja, obveze nadležnih državnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u njegovom sprječavanju, otkrivanju i suzbijanju, te oblike, način i sadržaj suradnje

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti; Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** rujanj 2005. godine

6. Izraditi analizu stanja i educiranosti djelatnika/ca policije, sudova, centara za socijalnu skrb, bolnica, ustanova primarne zdravstvene zaštite, predškolskih, osnovnoškolskih, srednjoškolskih, visokoškolskih ustanova i medija o problematici nasilja u obitelji (posebice vodeći računa o istraživanjima i edukacijama koje su se provodile u navedenim tijelima)

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, HRT, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

7. Izraditi program sustavnog obrazovanja svih osoba koje rade na provedbi zakona kojima se sankcionira nasilje u obitelji, kao i ostalih osoba koje rade na pružanju usluga i podrške u slučajevima nasilja u obitelji, te osoba zaduženih za informiranje i senzibilizaciju javnosti za problematiku nasilja u obitelji (policajke/ci, liječnice/ci, patronažne sestre, patronažni medicinski tehničari, socijalne radnice/ci, psiholozi, defektolozi, pravosudne/i dužnosnice/ci, državne/i službenice/ci, volonterke/i nevladinih organizacija, djelatnice/ci u skloništima za žrtve nasilja u obitelji, novinarke/i)

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo pravosuđa, Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđivanje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršenja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo europskih integracija, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, Državno odvjetništvo, Visoki prekršajni sud, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** rujanj 2005. godine

8. Izraditi programe za edukaciju djelatnica/ka u predškolskim, osnovnoškolskim,

srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama o svim pitanjima vezanim uz ravnopravnost spolova i nasilje u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

9. Izraditi analizu skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji u Republici Hrvatskoj (broj skloništa, prikaz stanja prostora, opreme, kapacitet skloništa, broj educiranog osoblja, načela rada skloništa, vrste pomoći koje se pružaju u skloništima, izvori financiranja) s prijedlogom mjera za poboljšanje stanja i otvaranje novih skloništa te uspostavljanje mreže skloništa

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

10. Izraditi Pravilnik o zadovoljavanju kriterija potrebnih za osnivanje i rad skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji, vodeći brigu o broju i educiranosti stručnog osoblja, te broju, potrebama i interesima korisnica/ka

**Nositelji:** *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

11. Izraditi programe besplatne psihosocijalne i pravne pomoći za žene i djecu žrtve nasilja, programe osnaživanja i osposobljavanja u cilju ekonomske samostalnosti žrtava, te programe zapošljavanja žena žrtava nasilja u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

12. Izraditi programe psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji te preporuke za provedbu tretmana

**Nositelji:** *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo pravosuđa, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** prosinac 2005. godine

13. Izraditi prijedlog poticanja rada postojećih skloništa, kao i prijedlog otvaranja novih

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** ožujak 2005. godine

14. Izraditi i tiskati adresar svih ustanova, organizacija i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji i osigurati njegovu dostupnost najširem krugu osoba

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo europskih integracija, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, Državno odvjetništvo, Visoki prekršajni sud, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** siječanj 2005. godine

15. Izraditi i tiskati informativni letak namijenjen žrtvama, te brošure o nenasilnim

oblicima ponašanja i rješavanja sukoba

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo unutarnjih poslova, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** lipanj 2005. godine

16. Osnivati obiteljske sudove, odnosno obiteljske odjele pri redovnim sudovima

**Nositelji:** *Ministarstvo pravosuđa*

**Rok provedbe:** prosinac 2005. godine

17. Označiti oznakom »žurno« sve sudske predmete o nasilju u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo pravosuđa*

**Rok provedbe:** ožujak 2005. godine

#### *B) Dugoročne mjere*

18. Provoditi sustavnu edukaciju djelatnica/ka u predškolskim, osnovnoškolskim, srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama o svim pitanjima vezanim uz ravnopravnost spolova i pitanjima vezanim uz nasilje u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** trajno

19. Provoditi edukaciju svih osoba koje rade na provedbi zakona kojima se sankcionira nasilje u obitelji, kao i ostalih osoba koje rade na pružanju usluga i podrške u slučajevima nasilja u obitelji, te osoba zaduženih za informiranje i senzibilizaciju javnosti za problematiku nasilja u obitelji, a radi unaprjeđenja njihovog rada te pravilnijeg postupanja u slučajevima nasilja u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo europskih integracija, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, Državno odvjetništvo, Visoki prekršajni sud, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** trajno

20. Poticati uklanjanje svih stereotipa o nasilju u obitelji, vodeći posebno računa o medijima i programima osnovnoškolskih, srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova, kao i njihovoj ulozi u uklanjanju tradicionalnih stereotipa o nasilju u obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo europskih integracija, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj/ica za djecu, Državno odvjetništvo, Visoki prekršajni sud, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nevladine organizacije, mediji, HRT*

**Rok provedbe:** trajno

21. Osiguravati dostupnost informacija o problematici nasilja u obitelji posebno osjetljivim skupinama osoba (žene i djeca s invaliditetom, žene migrantice, žene i djeca pripadnice/i pojedinih manjinskih skupina, sudionice/i i stradalnice/i Domovinskog rata, oboljeli od PTSP-a i članovi njihovih obitelji i slično)

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova,*

*Pravobranitelj/ica za djecu, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nevladine organizacije, mediji*

**Rok provedbe:** trajno

22. Osmišljavati javna djelovanja za obilježavanje datuma koji su vezani uz promicanje ljudskih prava i unaprjeđenje položaja žrtava nasilja u obitelji, s ciljem što bolje informiranosti i senzibilizacije javnosti

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured za ljudska prava, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** trajno

23. Izdavati statistički godišnjak o nasilju u obitelji koji bi uključivao pravosudne i policijske statistike, statistike centara za socijalnu skrb i statistiku o financijskim izdvajanjima vezanim uz nasilje u obitelji (na državnoj, lokalnoj i regionalnoj razini), te godišnje troškove zdravstvenog zbrinjavanja žrtava nasilja

**Nositelji:** *Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo financija, lokalna i područna (regionalna) samouprava, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** trajno

24. Izrađivati godišnja izvješća o zdravstvenim i financijskim posljedicama nasilja u obitelji, te o broju kaznenih prijava podnesenih protiv počinitelja od strane medicinskih ustanova i predlagati mjere koje bi dovele do smanjenja posljedica

**Nositelj:** *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi*

**Rok provedbe:** trajno

25. Izrađivati godišnja izvješća za sve nositelje mjera o utrošku sredstava za zaštitu od nasilja u obitelji

**Nositelj:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo financija*

**Rok provedbe:** trajno

26. Pratiti provedbu zakona kojima se sankcionira nasilje u obitelji izradom godišnjih izvješća o provedbi tih zakona od strane nadležnih ministarstava, drugih tijela državne uprave i nevladinih organizacija, uključujući dostavljanje svih raspoloživih statističkih podataka

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđivanje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršenja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Državni zavod za statistiku, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** trajno

27. Poticati osnivanje i osnivati obiteljska savjetovališta u cilju prevencije nasilja u obitelji, te afirmacije odgovornog roditeljstva i kvalitetne skrbi o članovima obitelji

**Nositelji:** *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nevladine organizacije*

**Rok provedbe:** prosinac 2007. godine

#### 4. ZAVRŠNE ODREDNICE

1. Tijela državne uprave na nacionalnoj razini, te na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna su provoditi mjere iz Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji u cilju unaprjeđenja zaštite žrtava obiteljskog nasilja.

2. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti će, u suradnji s Radnom

skupinom za unaprjeđenje zaštite od nasilja u obitelji, izraditi Plan provedbe Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, u roku 6 mjeseci nakon njezinog usvajanja.

3. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti će, u suradnji s Radnom skupinom za unaprjeđenje zaštite od nasilja u obitelji, usklađivati i pratiti provedbu Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji.

4. Sva tijela zadužena za provedbu mjera Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji trebaju izraditi propise za provedbu mjera iz svoje nadležnosti.

5. Sva tijela zadužena za provedbu mjera Nacionalne strategije trebaju do 31. prosinca svake godine dostaviti Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izvješća o provedbi mjera iz svoje nadležnosti.

6. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti će do 1. veljače svake godine Vladi RH dostaviti objedinjeno izvješće o provedbi mjera iz Nacionalne strategije.

7. Sva tijela zadužena za provedbu mjera Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji dužna su ih uvrstiti u svoje godišnje planove, te za svaku godinu osigurati sredstva iz Državnog proračuna za njihovu provedbu.

8. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti će, u suradnji s Radnom skupinom za unaprjeđenje zaštite od nasilja u obitelji, u roku 6 mjeseci nakon usvajanja, tiskati Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji u crnom tisku, na Brailleovom tisku ili u audio zapisu, te će je objaviti na web stranicama.

9. U slučaju promjene ustroja državnih tijela koja su nositelji mjera, ministarstvo nadležno za obitelj izvršit će, u roku 3 mjeseca, promjenu nositelja mjera.

10. Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji objavit će se u »Narodnim novinama«.